

Йиллик план —
7 НОЯБРГАЧА

«Главташкентстрой»га қарашли 4-қурилиш трестининг Николай Левчук бошчилигидаги комплекс бригадаси аъзолари барча объектларда тез ва тежамли ишлашда донг таратилган.

Айни кунларда 15 кишидан ташкил топган ахил коллектив Лисунов кўчасида қад қўйиб турган 9 қаватли ётоқхона биносидан баранга меҳнат қилиб келипти. 223 кишига мўлжалланган мажмура бинода қурилиш-монтаж ишлари графикдан ўн кун илгари нийҳосга етказилиб, пардозловчиларга топширилди. Шу кунгича бригада қурувчилари ноябрь ойи ҳисобига ишлашга киришди. Бу эса улар энг муҳим вазифаси бўлган мажбуриятларини — йиллик планни 7 ноябргача бажара олишларини кўрсатиб турибди.

М. ФЕЛЬДМАН.

ҲАМИДА Қўлдошева ва Людмила Югай Олмалиқ тилда фабрикасининг пешада ишчилари. Улар шахсий беш йиллик топширигини уч йилда бажариш мажбуриятини олиб зарбдор меҳнат қилишпти.

В. Сироткин фотоси.



МАРКАМИЗ ШУҲРАТИНИ
ОШИРА ВЕРАМИЗ

Ўзбекистон химия машинасозлиги заводи 40 йилга тўлиди. Сурояли 1941 йилда оёққа турган корхона республика экономикасида янги тармоқ — химия машинасозлигининг ривожланишини бошлаб берди.

Завод ветеранлари урушдан кейинги дастлабки йилларда корхона ишлаб чиқаришда турли маҳсулотларни янги етказди. Поршенили компрессорлар, ҳаво ҳайдагичлар, марказдан қочувчи насослар, қолхозларга электр станцияларига қўйилган гидротурбиналар — ҳаммасини санаб бўлмайди.

Элчилик йилларга келиб эса янги муаммалар, янги химия машиналари тайёрлашга киришди.

Олтинчи йилларда заводнинг асосий йўналишини аниқ белгилаб берилди. Корхонада иссийлик алмаштиригич, буғлатиш аппаратуралари ҳамда турбомашиналар тайёрлашга киришди. Ана шу пайтга келиб завод коллективи химия, микробиология, целлюлоза-қоғоз, металлургия ҳамда халқ ҳужайрасининг бошқа тармоқлари учун асосий машиналар етказиб бера бошладилар.

Айнан шу пайтга келиб завод коллективи ўз кучи билан ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишни таъминлаган бир қатор таълимий-техникавий тадбирларни амалга оширди. Жумладан, биринчи механиканинг ўқувчи-техникавий тадбирлари амалга оширди. Жумладан, биринчи механиканинг ўқувчи-техникавий тадбирлари амалга оширди.

1972 йилда химия машинасозлиги маҳсулотининг намуналарига давлат Сифат белгиси берилганлиги унутилмас воқеа бўлди. Иккинчи маҳсулотимиз Давлат Сифат белгисига сазовор бўлди. Шундан бери маҳсулотларнинг мизини шуҳрати ошиб кетди. Ҳозирги пайтда машинасозлигининг унда бир қисми олий сифат категорияси билан ишлаб чиқаришда. Ўн биринчи беш йилликнинг охирига бориб эса янги маҳсулотнинг 46 проценти Сифат белгисига сазовор бўлиши кўзда тутилган.

Завод музейида Совет Иттифоқининг катта хартаси ўрнатилган стенд бор. Унда 24 хорижий мамлакатнинг давлат байроқлари кўзга ташланади. Чирчиқ шаҳридан тортилган илгар маҳсулотлар қайси мамлакатларга етказиб берилганлигини далил беради. Бу

23,8 проценти ташкил этиш мумкин.

Ўз корхонасининг 40 йиллик таърифи нишонлаётган машинасозларимиз зиммаларига юклатилган барча вазифаларни муваффақият билан бажариш режаларини тузмокдалар. Заводимизни реконструкция қилиш, ишлаб чиқариш шароитларини меҳнатчиларимизга автоматлаштириш, иш маданиятини оширишга қаратилган тадбирлар қўрилмоқда. Ишчи-хизматчилар ўртасида меҳнат қилиш ҳаракати тобора авж олаётган. Ҳозирги вақтда коммунистлик меҳнат зарбдор деган юксак номини олишга сазовор бўлган машинасозларимиз сафида 1700 дан ортиқ киши бор. Барча инженер-техник ходимлар ўз шахсий иқтисодий планларига эга. Улар ана шу планлар асосида технология жараёнларини тақомиллаштиришга қаратилган тадбирлар билан ишлашмоқдалар. Шу йилнинг ўтган вақтида ҳар бир инженер-техникнинг бири ишлаб чиқаришга янгилик киритди.

Корхонамиз цехларида ўн биринчи беш йиллик планини бажариб бажариш, Ўлғ Олғорбёроқ социалистик революциясининг 64 йиллигини, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақа авж олаётган. Барча ишлаб чиқариш бўлиmlариди зарбдор меҳнат давом этмокда. Унда ишторк этатган кўпбл коллективлар ва айрим ишчилар юксак кўрсаткичларга эришмокдалар.

Корхонамиз юбилейини байрам шайхон нормасини бажариш билан кутиб олган ишчилар сон 130 кишидан ошиб кетди. С. Кюсю бошчи қозончилар, С. Каравас раҳбарлигинда электр пайвандчилар, Б. Ювалчук бошчилигида қўйилган сайқалловчилар, Д. Эдемов раҳбар бўлган стерилизацион қўйилган темирчилик бригадалари ҳам корхонамизнинг шонли юбилейини муносиб нишонладилар. Улар бир неча кундан бери 1982 йил ҳисобига маҳсулот топширмокдалар.

Коллективимиз корхона шуҳратини янада ошириш йўлида тиним билмай меҳнат қилмокда. Шунинг учун ҳам ишлаб чиқариш кўрсаткичлари тобора яхшиланиб бормокда. Ҳеч шубҳа йўқ, областимизнинг ветеран корхоналаридан ҳисобланган Ўзбекистон химия машинасозлиги заводи коллективи ана-Ватан шуҳратини, халқимиз фаровонлигини йўлда бундан бую ҳам янги-янги меҳнат марраларини сойқаламлик билан эгаллаверди.

«ЎЗБЕКХИММАШ» ЗАВОДИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИГА

гунги кунда Иттифоқимиз ҳамда республикамизнинг кўпбл шаҳарларида «Ўзбекхиммаш» мармаси қўйилган машиналар юксак унум билан ишлаб келмокда.

«Ўзбекхиммаш» мармаси қўйилган ва мамлакатимизнинг турли буржакларида қўйилган келинган машиналарини санаб поёнига етказиб бўлмайди. Лекин, улар каерда ва қайси тармоқда қўйилганлигини шунингича, сермаҳсуллик ҳамда замонавий талабларга жавоб бера олиши билан ўз шуҳратини ошириб келмокда. Ўтган беш йилликнинг ўзиди Чирчиқ машинасозлари миёналар ўнгилар ҳамда бошқа маҳсулотлар тайёрлаётган машиналарга 70 хил қўрилмалардан кўпбл етказиб берилди. Ҳозирги вақтда ҳам корхонага Шарқий Европа, Жанубий-Шарқий Осиё ҳамда Жанубий Америка мамлакатларидан кўпбл буюртмалар тушмокда.

Ўн биринчи беш йиллик корхонамиз олдиди янги уфқлар очади. Ишлаб чиқариш ҳамжи. аниқса, салмоқли бўлганлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Биринча ўтган беш йилда улар томонидан 650 новаторлик тақлифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Шу тўғрйли

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ
«ЛЕНИН ПАРТИЯСИНИ ШАРАФЛАЙМИЗ, СОВЕТ ХАЛҚИНИ ШАРАФЛАЙМИЗ!» ШИОРИ ОСТИДА СОВЕТ ҚУШИҚЛАРИ ФЕСТИВАЛИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА
СЎЗ-ФЕСТИВАЛЬ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ДЎСТЛИК ОҒУШИДА

— Совет қушиқлари фестивалида иштирок этатганларнинг бешда бахтирман. Чунки бу ерда юрагимга яқин дўстларим жуда кўп. Улар билан учрашганимиз менга чексиз қувонч бахш этади. Ўзбекистонга учинчи марта ташириб буюришим, лекин бу табарук заманига ҳар гал меҳмон бўлиб келганимда ўзининг қадридон уйига қадам қўйгандек ҳис этаман. Ўйлашмайинки, «81-йил қушиқлари» фестивали санъат мухлислари ҳаётида катта воқеа бўлиб, ундан унутилмас таассуротлар қолади.

Шу фестивалда мен «Қизил найза» (А. Мокучов музикаси, Н. Зинovieв шеъри).

София РОТАРУ, Украина ССР халқ артисти, халқаро конкурслар лауреати.

ри), «Қайдасан, севги!» (Р. Паулс музикаси, И. Резник шеъри) ва «Менга ишони!» (композитор Б. Теодорович) номли молдавча қушиқ ижро этмокдаман. Бу янги асарларим ҳам қўшиқ шинавандаларининг юрагини забт этса ўзининг бахтиёр деб ҳисоблайман.

Ешлгимдан ўзбек халқининг шонли тарихи ва ўзига хос санъатининг мафтунини.

ман. Айниқса, Самарқанд Бухоро ва Хива каби қадимий шаҳарларининг сақланган қолган архитектура обидалари, уни яратган қўли гул усталарининг ижоди менни чексиз ҳайронга солади. Шу сабабдан фестивалдан «Ўзбек республикаси бўйлаб сафарига чиқмоқчиман, ўзбек халқининг ҳаёти билан янада яқинроқ танишмоқчиман.

Биз ўзбекистонлик ёш композитор Е. Ширяев билан ижодий ҳамкорлик ўрнатганмиз. Унинг «Умри боқий мулаббат», «Ер юзининг болалари» каби қушиқлар репертуаримдан муштакам ўри олган. Янги учрашулардан янги қушиқлар тўғрйли, албатта. Биз бу ҳамкорликни янада муштакамлаш мақсадида янги қушиқ устида ишлашмоқдамиз.

Ўзбекистон ҳаёти» газетасининг ўқувчиларига мен энг яхши ниятларимни билдираман.

Сизнинг София РОТАРУ. 251Х 81 йил».

УНУТИЛМАС УЧРАШУВ

Николай ГНАТЮК, Украина ССРда хизмат кўрсатган артист, халқаро конкурслар лауреати

Бу ерда Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан совет қушиқ санъатининг энг яхши ижрочилари, танили эстрада «юлдуз»лари тўйландилар. Тошкентга биринчи марта келишим, лекин шаҳар менга ялқ таъинувдаги қадридон бўлиб қолади. Мен бу фестивалда «Онажоним қўлари» (Е. Мартинюв музикаси, М. Плещковский шеъри) номли русча ва «Диепр сувлари» деб аталган украинча қушиқларини қўйлайман.

Янгида ГДРдан қайтиб келдим. Берлин шаҳрида бутун дунёга танили ижрочилар билан бирга интернационал қушиқ программасини.

да иштирок этдим. Ҳамкасб дўстларим билан учрашганим ва ижодий мулоқотдан хотирларим унутилмас таассурот қолди. Биз, қушиқчи — санъаткорлар ер юзининг қайси нуқтасида яшамалик кишиларини эркин ва фаровон ҳаёт қуриш учун курашга, она-саярамизда энг яхши инсоний муносабатлар таъини қилиш учун бирдамликка, инсоният келажиги ҳамини порлоқ бўлишга қўлашганимиз лозим. Тошкент фестивали ҳам ана шу эзу мақсадга хизмат қилади.

МИКРОРАЙОН
КЕНГАЙМОҚДА

Оҳангарондаги 4-микрорайонда янги-янги турар-жой бинолари қад қўйилмоқда. Адават қурувчилар барча объектларини ўзига хос архитектура кўринишида бўлишга ҳаракат қилиш билан бирга уларнинг графикдаги тазорқ барпо этилишига эришмокдалар.

Шаҳар қурилиш бошқармасининг Е. Дементченко бошчилигидаги бригадаси азаматлари «Ахангарандемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи-хизматчилари учун 56 квартираларни янги турар-жой биноларини шу йилнинг охирига бориб фойдаланишга топшириш мажбуриятини олганлар. Айни пайтда бинонинг пардозловчи ишлари бошланган. Шу йилнинг ўтган вақтида ҳар бири инженер-техникнинг бири ишлаб чиқаришга янгилик киритди.

О. ХУШНАЗАРОВ.



Янгиқўй районидида «Октябрь» экспериментал ремонт-механика заводининг илгор ишчиси Сафар Иброҳимов корхона социалистик мушобасидада актив қатнашиб келмокда. Тажрибали тоқари меҳнат бешлашувда юзори натижаларга эришши учун барча резервларини шига солиб, смена топширқларининг 115-120 процентга етказиб бажаряпти.

Р. Галиев фотоси.

ДАРВОЗА олдиди турган «Запорожск» машинасини юмоякор қилган уч-тўрт йилгич аранг чикарига — станция-ҳовлига олиб киришди. Бош инженер Нуриддин Ортиқов унинг носоз қисмларини қўздан кечирди. «Иккаси» анча оғир эди: моторини бутунлай ёйиб, қайта йилгиш керак, унинг ичиди нимадир синган.

Нуриддин моторчи слесарлар бригадирини, энг зўр моторчи уста Александр Абрамовга таянган.

— Занинча бош бўлиги, илоҳи борица тазорқ битириб беринглар, инвалд сарғайиб ўтирмасин.

А. Абрамов қўбйилган шогирди Ҳасан Қўчқоровга довганлиги есини буюриб, ўзи бошқа машинадаги чала қолган ишни тутатишга киришди.

«Қаттиқ» шинастанган «Запорожск» бош инженер ваъда қилган икки соатта ҳам қолмай «соғайди». Унинг эгаси — Улуг Ватан урушининг иккинчи гурупа инвалиди Ўлдош Аҳромовнинг юз-қўларига мамнуният барқ урди.

— Раҳмат, ўғлим, умрингдан баракан топ... Айтаман, дафтарининг бергин, икки оғиз мингтақорчилигининг ёйиб кетай.

«Ташавотехобслуживание» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 7-техника хизмати кўрсатиш станциясининг тақлиф ва мулоҳазалар дафтарини шу тариқа яна битта қабл ташавотчи билан бойди. Бундан миннатдорчиликлари эса маъмур дафтарда жуда кўп ўқиш мумкин.

НАМУНАЛИ
ХИЗМАТ ЙЎЛИДА

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Иил охиригача эса пландагига қўшимча 80 минг сўмлик иш амалга оширилди. Станция «Запорожск» машиналарига хизмат кўрсатишга иктисоллашган. Бу машиналар учун қандай хизмат зарур бўлса, ҳаммаси бажарилади.

— Партия ва ҳукуматимиз уруш инвалидларини ардоқлаб, уларни беғул «Запорожск» енгил машиналар билан таъминлаб қўйган экан, биз ҳам ана шу ҳурмат-эътиборга муносиб муомалада бўлишимиз керак, — дейди станция директори Хислат Соликов. — муомала бу

ника хизмати кўрсатиш станцияси мавжуд бўлиб, 7-станция коллективини улар ўртасидаги мусобақада мунтазам муқоротила ўйналарини эгаллаб келипти. Бунда ўз ишини пухта биланлаган пешақам мастерлар Улугбек Раффарбеков, Ойил Мирзохидов, Қобил Зокиров, бригадирлар И. даражали Меҳнат Шухратидин Қўрбонов, Ғулום Содиқхўжаев, Абдуқалил Раҳимовларнинг ҳиссаси салмоқли бўлмокда.

Илгор станция коллективи унинг беш йиллигини муудатидан ярим йил илгари бажариб.

СОАТИНГИЗНИ ТЎҒРИЛАБ ҚЎЙИНГ

Ўзингизда бўлса, газетамизнинг шу йил 31 март сонидида «Бир соат олдинга» саралашли мақола эълон қилинган эди. Унда СССР Министрлар Советининг «СССР территориясида вақтин ҳисоблаш тартиби тўғрисида» қабул қилган қарори асосида Иттифоқимиздаги барча соатлар 1 апрелдан бир соат олдинга суриб қўйилиши маълум қилинган эди. Дарҳақиқат, шу кунги мамлакат ички ҳаёти оадатидан бир соат олдин бошладилар.

Бугун ёнги режимнинг сўнгги кунини 1 октябр соат 00 да соатлар яна бир соат ортга сурйлади. 1 апрелдан қандай режимда ишлашга бошлаган эрдан бошлаб ана шундай режимда иш бошлаймиз.

— Биз қўллайдиган соатлар кўнш кишиши ва ботиши билан боғлиқ, — дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академияси астрономия институтининг директорининг ўринбосари, физика-математика фанлари кандидати Абдусалом Латипов. — Эс даврида кунлар узайиб сўтқанини ёруғ қисми нисбатан қўпайди. Шу боседадан ҳам бу йил ёнги режимга ўтиш тақрибда синаб қўйилди.

Ўтазилган тақрибда кўп жихатдан муваффақиятли бўлди. Корхоналарда иш унуми ошди, энергетика ресурсларидан тежаб қилиш имкониятлари яратилди. Маана энди куз келиши билан сўтқанини ёруғ кунлари қисқариб борапти. Ёнги иш режимидан кишиши иш режимига ўтиш лойиш келди.

— Ёнги иш режимини даврида кунининг ёруғ қисмидан унумли фойдаланишга тўғрйли хонадонларда электр энергияси сарфлаш 30 миллион киловатт-соатга қисқарди. — сўбатимизга қўйилди Ўзбекистон электр-энергия таъминоти назорати

бошқармаси бошлигининг ўринбосари Тўйчи Умрзоков. — Виргина Тошкент областида 8,5 миллион киловатт соат электр энергияси иктисол қилинди. Ёрта туриши ва эрта ётиш тўғрйли энергиядан кўп фойдаланишга ҳожат қолмади. Иктисол қилинган энергия билан йил давомида Тошкент кўчалари ва хибобларини ёритиш мумкин.

Ёнги иш режимини давомиди энергия сарфийти намайганлиги натижаида электр станцияларининг резерв қувватларидан фойдаланишга ҳожат қолмади. Ҳар бир станция ўз маромида ишлаб турди. Корхоналарини зарури молдордан энергия билан вақтида таъминлаш, қувватлардан унумли фойдаланиш имконияти яратилди.

— Барвақт бошланган иш ҳамини унумли бўлиши ҳаммамизга аён, — дейди республика Госплани ҳузуридаги экономика илмий-таъқиқот институтининг директорининг ўринбосари Владимир Сергеевич Ким. — Ёнги иш режимини давомиди ишчи-хизматчилар бўли яна бир қаварга исботландилар. Вақтин ҳисоблашда янги системани жорий этилиши иш сифати ва меҳнат унумдорлигига ижобий таъсир ўтказди.

Ёнги режим қўдалик ҳаётда ҳеч қандай қийинчилик туғдирмади. Иштилардан, таъминотлардан бирортта ҳам шикоят хати олмайдилар. Аксинча, одамлар янги-янги аналитикни маълум қилдилар. Ўйта барвақт қайғурувчи бўш вақтини уй-рўзғор юмушларига ёки мароқли хорижий чикаришга турларок сарфладилар. Ақлий ёки жисмоний жиҳатдан чикариш учун қўшимча имкониятларга эга бўлди.

Маана энди ёнги режим туғаб яна олдинги тартибга қайтмокда. Сўтқанини ёруғ кунлари анча қисқарганлиги учун ҳам 1 октябрдан бошлаб соатлар бир соат ортга суриб қўйилди.

МАСЪУЛИЯТЛИ
ИМТИҲОН

Леонид СЕРЕБРЯНИКОВ, Бутунитиқоқ конкурси лауреати [Москва]

— Мен Тошкентга ўтган йили биринчи марта совет музикаси кунларида келган эдим. Маана, яна Ўзбекистон пойтахти совет қушиқ санъатининг энг яхши ижрочиларини ўз оғушига олди. Биз ҳар қадарда ўзбек халқининг меҳмондўстлиги ва самимиятини ҳис қилиб турибмиз. Тошкентнинг гузал архитектураси, қурилиш меънаси, айниқса, бу ерда гарб ва шарқ маъморчилигининг бир-бирига уйғунлашиб кетганлиги кишини ҳайратга солади. Мен фестивал саҳнасида янги қушиқ қўйилганлиги, Лирри-драматик оҳангдан биринчиси «Сени кошки унутмасам» (М. Кожлаев музикаси, М. Танич шеъри) деб аталади. Иккинчиси эса композитор О. Фельцманнинг «Чакмоқ» номли қушиқидир.

«81-йил қушиқлари» фестивали ҳар бир ижроини учун масъулиятли имтиҳондир. Чунки унда Иттифоқимизнинг энг машҳур қушиқ юлдузларини ўз мақоратларини намойиш қилмокдалар.

Мен фестивал саҳнасида янги қушиқ қўйилганлиги, Лирри-драматик оҳангдан биринчиси «Сени кошки унутмасам» (М. Кожлаев музикаси, М. Танич шеъри) деб аталади. Иккинчиси эса композитор О. Фельцманнинг «Чакмоқ» номли қушиқидир.

«81-йил қушиқлари» фестивали ҳар бир ижроини учун масъулиятли имтиҳондир. Чунки унда Иттифоқимизнинг энг машҳур қушиқ юлдузларини ўз мақоратларини намойиш қилмокдалар.

Мен фестивал саҳнасида янги қушиқ қўйилганлиги, Лирри-драматик оҳангдан биринчиси «Сени кошки унутмасам» (М. Кожлаев музикаси, М. Танич шеъри) деб аталади. Иккинчиси эса композитор О. Фельцманнинг «Чакмоқ» номли қушиқидир.

«81-йил қушиқлари» фестивали ҳар бир ижроини учун масъулиятли имтиҳондир. Чунки унда Иттифоқимизнинг энг машҳур қушиқ юлдузларини ўз мақоратларини намойиш қилмокдалар.

Бу борада корхона рационализатор ва иxtиpочиларининг ҳиссаси, айниқса, салмоқли бўлганлигини таъкидлаб ўтиш лозим. Биринча ўтган беш йилда улар томонидан 650 новаторлик тақлифи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Шу тўғрйли

СМЕНАДАН СЎНГ-ЛЕКЦИЯГА

В. И. Ленин номли электр техника заводи цехларининг қизил буржаклари ҳар ойнинг учинчи пайшанбасидида ишчилар билан яна ҳам гавжум бўлади. Бу ерда

момиди СССРин иктисолдй ва соиал ривожлантиришнинг асосий йўналишларини, партия XXVI съезди материаллари кенг шарҳлаб берилди.

Ишчилар билиминини оширишнинг бошқа формалари ҳам корхонада кенг қарор топган. Заводда ташкил этилган халқ университети нинг ҳозир 7 та факультети бор. Уларда 750 дан ортиқ

лиқдан кўпроқ иктисолдй самара берди.

Коммунистлик меҳнат мактаблари ҳал қилишга урта-оқил илгор таърибларини кенг проваганда қилишда катта роль ўйнамокда. Ўтган ўқув йилида мактаб машғулотларида 410 тингловчи билим олди. Бу йил тингловчилар сон яна 110 кишига қўйилди.

ПАХТАЗОР — ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

П л а н — 1 2 и ш к у н и д а

КОЛХОЗИМИЗ аъзолари пахта териш ва тайёрлашда Бука райони хўжалиқлари ўртасида пешқадамлик қилаётirlар. Кунлик ўсишда 10 процентли маррага чиқдик.

Бу — машиналар шарофатидир. Мана бир неча йилларни, хўжалигимизда етиштирилган ҳосилнинг қарийб ҳаммаси — 95-96 процентни техника воситалари ёрдамида йиғиштириб олинди. Шунинг учун пахта теримига фақат шахарлик илмчи-хизматчилар, студент ёшларининггина эмас, колхозимиз территориясидаги мактаблар ўқувчиларини ҳам жалб этмаймиз. Ингим-терим комплекс механизациялаш кам сарф билан мўл ва сифатли пахта етиштириш имконини берилади.

Жумладан, ўтган йили пахта етиштиришнинг рентабеллиги 64 процентдан ҳам ортиб кетди.

Ўтган йиллардаги тўпланган тажрибамиз асосида бу гапни ҳосил теримига ҳам пахта ҳозирлик қўрган эдик. 600 гектар пахта майдонининг ҳаммаси трактор турғаччилари билан дефолитлар сепдик. Шу тўғрисида биринчи йиллов беришдаёқ гўда барги текис тўқилди. Машиналар қайтиш жойлари йўл ва кўприклар ҳам ўз вақтида тартибга келтириб қўйилди.

Механик-ҳайдовчиларимиз 18 сентябрдан бошлаб машина теримига киришдилар. Дастлаб пахта даладарига саксонга терим агрегати олиб кирилган эди. Ҳозир хўжалигимиздаги майжуд 14 та «эангори кема»нинг ҳаммаси юксак унум билан ишлапти.

Ҳозирнинг ўзида пахта тайёрлаш йиллик планини 90 процентдан оширдик. Колхозимиз правлениси, партия, касса союзи ва комсомол ташкилотлари давлатга пахта сотиш планини 12 иш кунда бажариш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиб, уларни яқин амалга оширмақдалар.

Белгиланган графни асосида сентябрь ойининг бешинчи беш кунлигида планининг 45 процентини миқдоридан

пахта тайёрланди. Бунинг учун 14 та пахта териш машинасининг кунлик иш унуми ўртача 10 тоннага етказилди. Сентябрь ойининг сўнгги кунларида ҳам қабул пунктларига планининг 8-9 процентини миқдоридан пахта жўнатишнинг таъминланган.

Терим суръати юксак бўлаётганлиги механик-ҳайдовчиларимизнинг маҳоратлари, Ҳасанов, А. Ҳасанов, С. Саймонов, А. Омилов, Н. Нурашовлар пахтазорда жасорат кўрсатишга. Ўтган

ХУЖАЛИК РАҲБАРИ МИНБАРИ

йили уларнинг ҳар бири 200-300 тоннадан «оқ олтин» териб беришган эди. Бу йил эса алғорлар машиналаридан янада унумли фойдаланиш, ҳар дариқанинг қадрига етиш учун астойдил курашиб, ҳар кунги хирмонга 15 тоннадан ва ундан ҳам кўпроқ пахта тўқмоқдалар.

Биз механик-ҳайдовчиларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитларни яратиб қораларини кўрганмиш. Пахта териш машиналарига бевосита, даланинг ўзидики кўйма устаконга слесарларни хизмат кўрсатилди. Техника воситаларига ёнгили-мойлаш материаллари ҳам иккида запарашчида пахтазорда, етказиб берилди.

Дала гвардиячилари ўртасида социалистик мусобақа кенг аялган. Унга ҳар беш кунда яқинлашган борилди. Дастлабки уч ўринни эгаллаган механик-ҳайдовчилар вицеллар ҳамда 50, 40, 30 сўм миқдоридан пул мукофотлари билан тақдирланган.

Ҳозирги ҳисоб-китоблар биринчи машина теримликда ҳар гектар майдондан ўртача 33 центнердан ҳосил йиғиштириб олинаётганлигини кўрсатилди. Бу пахта тайёрлаш планини биринчи машина терими ҳисобига бажариш имкони борлигидан

далолат беради. Бу марра бугун-эрта эгаланди.

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларига жавобан ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида зиммамизга олган мажбуриятимиз эса юксак. 600 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан хирмон кўтариш ва давлатга 3 минг тонна пахта сотишга қарор қилганмиш. Шунинг учун терим суръатини кучайтириш билан бир қаторда фидокорона меҳнат овозига етиштирилган ҳосилнинг бир миқдорини ҳам пубуд бўлишига йўл қўймаслик қораларини кўрганмиш. Колхозчиларимиз биринчи машина терими ўтказилган пайкаларни оралаб, ерга тўқилган пахталарни йиғиштириб олишмоқда.

1 октябрдан бошлаб иккинчи машина теримини бошлаб юборамиз. Шундан сўнг тўқилган пахта яна қўлда териб олишнинг ташкил этилади. Кейин даладарига кўсак унумли машиналар олиб чиқилди. Бу юксак социалистик мажбуриятимизнинг ҳам 15 октябрда шараф билан адо этиш имконини беради.

Съездлар йилининг баъкали «оқ олтин» хирмонини барпо этиш учун кураш энг қизгин паллага кирмоқда. Хўжалигимиз пахтакор ва механизаторлари мажбуриятини қисқа муддатда бажариш учун барча имкониятларини ишга солишди.

С. САЙМОНОВ, Бука районидagi «Коммунизм» колхозининг раиси, республикада хизмат кўрсатган пахтакор.

Суратларда: [чапдан ўнгга] «эангори кема»лар хўжалик пахтазорларида. Улардан юксак унум билан фойдаланиш тўғрисида пахта теримликда суръат ортиб бормоқда; мўл хосил қувончи; 75 йиллик меҳнат ветерани Саидолли Шойлимов ҳам шу кунларда ўғил-қизларига ёрдамга келган. У тайёрлаётган таомлар пахтакор ва механизаторларга манзур бўлади.

Г. Пуи ва Р. Шароф (ЎТАГ).



Қ ў Ш Х И З М А Т

Ғалаба райони пахтакорлари бу йил юксак маррани кўлаб меҳнат қилмоқдалар. Улар ана-Ватанга 63 минг тонна сифатли хомаша етказиб беришга аҳд қилишган. Сўзи билан иш бир дала меҳнатқашларининг унумли меҳнат қилишлари, мароқли қордиқ чиқаришлари учун зарур шарт-шароитлар, қўлайликлар яратилди. Ҳозир уларга йил орти турдаги маънавий хизмат кўрсатилган.

Белгиланган тадбирлари, мўл мувофиқ қўлайликларга қарашли 60 та маънавий хизмат кўрсатиш пункти, 3 та химиявий тўзалов ва унумли қўлда қилиш пункти, 16 та пойабзалларнинг ремонт қилиш ва 2 та баълий тилиш пехи қўлайлиги бевосита пахтакорлар хизматига таъйинланди.

А. Абляев фотоси.

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ ХИРМОНГА БАРАКА

ПАХТА териш ва тайёрлашда Коммунистик райони меҳнатқашлари юксак суръатларга эришмоқдалар. Барпо этилаётган «оқ олтин» хирмонига механик-ҳайдовчилар, айниқса, салмоқли ҳисса қўшаётirlар. Улар бу йил яқин ҳосилнинг кам деганда 90 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилганлар. Кунда раёоннинг илгор мусобақадор дала гвардиячилари ўз меҳнат муваффақиятларини билан ўртоқлашадилар:

ХУЖАЛИГИМИЗ пахтакорлари ҳар кунги қабул пунктларига планини 8-10 процентни миқдоридан «оқ олтин» жўнатишмоқдалар. Бу пахтанинг асосий қисми «эангори кема»лар билан териб олишмоқда. Пахта даладарига 33 терим агрегати ишлаб турмоқда.

Мен 17Х8-1.8 пахта териш машинасини бошқараман. Маъсумда 150 тонна «оқ олтин» терим мажбуриятини олганман. Бу ҳозирги қимматли дақиқаларнинг қадрига етиб, фидокорона меҳнат қилишнинг талаб этиди. Мен ҳам эрталаб даладаралардан шудринг кўтариладиган бошлов яна шудринг тўғрисида қадар агрегатимни бетишга ишлаталман. Шу тўғрисида кунига 12-15 тоннага етказиб пахта теришга муваффақ бўлаётirlар.

Хўжалигимизнинг барча дала гвардиячилари ҳам астойдил ғайрат қилишди. З. Бурхон, М. Алимова каби механик-ҳайдовчиларимиз ҳам ҳар кун 8-10 тоннадан ва ундан ҳам кўпроқ «оқ олтин» териб бераётirlар.

А. УСМОНОВ, «Ленинский путь» колхоз 7-бригадасининг механик-ҳайдовчиси.

МЕН МЕХНАТ қилаётган 11-бригада аъзолари ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида 98 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган. Даладарига бу юксак мажбуриятга яраша ҳосил бор. Ҳозир бутун куч ва имкониятларини «оқ олтин» қисқа муддатда ҳосил қилишга йиғиштириб олишга қаратганмиш.

Ҳамкасбим Э. Исоқов билан машинада пахта теримиз. Ҳар иккинчи ҳам кунига агрегатларимиз бункеридан 10-11 тоннадан «оқ олтин» тўқамиз. Машиналаримиздан юксак унум билан фойдаланишда дала-бункер-тележка — тайёрлов пункти поток технологияси асосида иш олиб бораётirlаримиз кўл келпти. Бригадада ҳар бир машинага 4 тадан тележка ва биттадан транспорт трактори бириктириб қўйилган.

Бу йилги маъсумда 150 тонна пахта теришга сўз берганман. Ваъдага вафо қилиш учун янада ғайрат қиламан.

Свердлов номи колхоз 11-бригадасининг механик-ҳайдовчиси.



ДАЛА шийпони пештоқдаги «Марриана — 50 центнер» деган ёзув дарҳол диққатини тортган. Шийпонга туташ даладарига пахтакор бондкорек очилган. Чаноклардаги лўппи-лўпи «оқ олтин», энди тиш ёра бошлаган бесанон кўсаклар Янги-йўл районидagi Н. Ниезов номи колхозининг Ҳожиаббар Ҳожиимирзаев бошчилик бригада коллективи юксак аҳдага яраша мўл ҳосил етиштирилганликларидан далолат бериб турмоқда.

— Бу бригада қўлоқлар сафига тушиб қолган эди, — дейди ҳамроҳимиз, кол-

ЭЛЛИК ЦЕНТНЕРЧИЛАР

хос раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Фозил Мадалиев. — Ўтган йил кундан буён эса бригадада тажрибали пахтакор Х. Ҳожиимирзаев етакчилик қилиб келатпти. У коллективни юксак мақсад сари жипслаштиради. Бригадада «барча агрегатлар» тадбирлари ўз вақтида ва сифатли ўтказилганини натижада ана шундай баракали ҳосил етиштирилди.

Шу пайт натта йўл ёна-

сиди пайналдан «эангори кема»ларнинг овози эшитилди. Бу ерга яқинлашар эканми, бригада бошчилигининг пахтага лиммо-лим тўла тележаларини қабул пункти томон жўнатишга тайёрлаётган пайтда учратдик.

— Механик-ҳайдовчиларимиз ишга киришди, терим суръатига суръат қўшилди, — дейди Ҳожиаббар ака муминули билан. Улар ҳар кун 6-7 тоннадан пахта териб беришди.

Биз Мақсуда Тўхтабоева ва Холбой Исмаиловнинг пахта машиналарини штурвалларини дадил бошқариб бораётганлигини завқ билан кузатдик. Моҳир дала гвардиячилари бу йилги маъсумда «пўлат этак»лардан 150 тоннадан «оқ олтин» тўқиб мажбуриятини олганлар. Ваъдага вафо қилиш учун машина теримининг дастлабки кунларидан бошлаб ўзгача ғайрат-шижоат билан ишляпти.

Ҳозирги долзарб паллада пахтакор ва механизаторларнинг унумли ишлашлари учун бригадада барча шароитлар яратилган. Дала шийпони шинам безатилган. Бу ерда колхозчилар радио

тинглаб, телевизор томоша қилишлари мумкин. Шийпонда маъсуми кутубхона ташкил этилган. Бу ерда социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётган теримчи ва механизаторларнинг иш натижалари ҳам қайд этиб борилади.

Эллик центнерлик маррани қўзғалган мўл ҳосил усталари кун сайин суръатини ошириб бормоқдалар. Улар пахта тайёрлаш плани ва олган юксак мажбуриятини муддатидан олдин бажаришга қатъий қарор қилишган.

З. ТОШМУҲАМЕДОВА.

Дуне овози

ПОЛЬШАДАГИ АХВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА, 28 сентябрь. (ТАСС). Польшада чиқадиган «Кечество» ҳафтанома-си бундай деб ёзади: «Бирдамлик» раҳбарларидан бири «Биз мамлакатдаги маъжуд тузумни ахшллашга интилайтган ҳукуматдан фарқи ўлароқ, бу тузумни ўзгартиришни хоҳлаймиз» деган гапни айтди. Унинг сўзларига қараганда, «Бирдамлик» кўзини-ўзи бошқариш воситаси билан эконоимикни қўлга киритиб олишни, сўнгра ҳалқ советларини ўз тарафига ўтказишни ва улар орқали ўз одамларини раҳбарлик лавозимларига кўтаришни кўзла-

моқда. Учинчи босқичда сўйига «эарба» урилади. Сўнгра ҳафтанома «Бирдамлик» экстремистлари кўшини социалистик мамлакатларнинг ишларига аралашмиш учун яна ҳаракат қилишга ҳозирлик қилмоқдалар, деб таъкидлайди «Кечество» ҳафта-номаси, «полкларнинг» баъзиллиги, кулфатлари, аламли-ри ва исёндан портловчи мода эсаб, ўқинг ёрдамда социалистик ҳамдўстлигини кўпоришга қаратилган. «Бирдамликнинг» Гданьскдаги «съезди» иккинчи даврасида «Умумипольша келиш-

тирув комиссияси» президиумининг мажлиси протоколида эълон қилинди, бу мажлисда «ишчиларнинг ўзини-ўзи бошқариш» тўғрисидаги масала муҳокама қилинган.

Протоколдан маълум бўлишича, «Бирдамлик» раҳбарлари олисини қўзғовчи режасларни тузмоқдалар, санат қорхоналарининг маъмуриятини тайинлашда ҳал қилувчи овозга эга бўлишга интиломоқдалар. «Бирдамликнинг» Вроцлав ташкилоти вакили Модзлевский ҳокимиятни «қўпориш» мақсади борлиги кўчларининг олга боришига йўл очадиган «найза» бўлиб қолсаюқдиган «ўзини-ўзи бошқариш» учун курашишга ошқорча даъват қилди. Узининг экстремистлик қарарини Рулевский ҳукумат билан ҳар қандай ҳамкорликдан воз кечишни талаб қилди. «Бирдамлик» «бамсони» каттагон бол-га сифатида Польшадаги маъжуд системани янчиб ташла-ши керак, деди у.

Делегатларнинг «съезди» даги нутқларида эконоимика-даги марказлашувни батомон йўқотишга ва санат бирлаш-маларини тутатишга даъват қилинди.

Гданьскдаги йиғин ҳамон ПБП билан ҳукуматга қарши

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ГАВАНА

Социалистик Куба республикадаги энг оммавий жамоат ташкилоти — революция-ни ҳимоя қилиш қўмиталари тузилганлигининг 21 йиллигини кенг нишонлади. Бутун мамлакат бўйлаб митинг ва йиғилишлар бўлиб ўтди. Революцияни ҳимоя қилиш қўмитаси босиб ўтган йигирма йилдан кўпроқ вақт мобай-нида амалга оширган шонли ишлари тўғрисида, бу қўмиталарнинг янги жамакат қу-рилишидаги актив иштироки ҳақида ҳикоя қилувчи ранг-

қўпол ҳуружлар қилиш бел-гиси остида ўтмоқда. «Съезда» теварегиди ва унинг ўзидида контролловчион унсурлар ҳаракат қилмоқдалар. Поль-шанинг иттифоқчиларига қар-ши қаратилган кампания кенг миқёсда олиб боришмоқда.

Баранг экспозициялар ташкил этилган.

Еш республика учун энг қийин йиллар даврида — АҚШ империализмининг агрессия кирдиқорлари вақтида 1960 йил 28 сентябрда тузилган бу ташкилот меҳнатқашлар-нинг кенг оммасини ватанини ҳимоя қил-шга сафарбар этишди, Куба ҳалқини сиёсий ва ғоявий жиҳатдан тёрбия-лашда мумкин роль ўнади.

● ЛИСАБОН
«Португалия-СССР» жа-матининг Бу ерда бўлиб ўт-ган навбатдан ташқари бош ассамблеясида юзлаб акти-

вистлар қатнашдилар. Улар Португалияда Улул Октябрь социалистик революцияси-нинг 64 йиллигини байрам қилишга тайёрларлик билан болгик бўлган масалаларни муҳокама қилдилар, мадания-ти, фан ва спорт соҳасида Совет — Португалия муноса-батларини кенгайтиришга қаратилган тадбирларни иш-лаб чиқдилар.

Ассамблея делегатлари қа-бул қилган резолюцияда Америка маъмуриятининг кенг қўлмада нейтрон бомба ишлаб чиқариш тўғрисидаги қарор кескин қораланади. Яқинда билан маъқулан-ган бу ҳужжатда таъкидлана-дики, бундай қарор импери-ализмининг урушчи дорапар-вай эсларга кўра қўллашга алоқасиз қўлайириш йўли-даги янги қадамдир.

● ВАШИНГТОН
Американинг танкили сенаторлари Д. Мойнихэн ва Э. Холлингс Оқ уйнинг соци-ал эътибарга маъбларини кес-кин қисқартиришни қўзда ту-

матига жалб этилди. Ингим-терим даврида қўшнмча яна унга маъсумий пуниллар талқий этилди.

Пахтакорларга кўрсатила-ётган маънавий хизмат сифа-ти алоҳида эътиборда бўла-пти. Коммунистлардан таш-кил топлан маъсус назорат ишчи хўжалиқлардаги шо-ҳобчалар фаолиятини ҳам-иш текшириб, намчиликлар-ни йўл-йўлакчи бартараф этиб борапти. Ҳар бири ўн кишидан иборат икки на-зоратив гуруҳа зарур пайтлар-да пахтакорлар ҳузурига йўл олиб, хизмат кўрсати-шга тайёр турибди.

Тадбирлар асосида бу йил дала меҳнатқашларига 200 минг сўмлик маънавий хиз-мат кўрсатилди. Бундан таш-қари Ҳашарга чиқиб, маъсум охиригача 60 тонна «оқ ол-тин» териб бермади.

С. ПРИМОВ.

ҚИЁСИЙ ТАҲЛИЛ СУСТАШЛИК ҚИЛМАНГ, ЮТҚАЗАСИЗ!

ЧИНОЗ районидаги Навой номи ва «Москва» колхоз-ларининг пахта далалари бир-бирига туташ бўлган хўжа-ликлардир. Бу колхозлардаги техника воситалари ҳам де-ярли бир хил. Навой номи колхозда битта пахта териш машинасига 38 гектар ер тў-ри келса, уларнинг қўшинла-рида бу кўрсаткич 42 гекте-рни ташкил этиди.

Аммо ҳозирги кунда бу хўжалиқларда пахта териш ва тайёрлаш суръатлари турли-чадир. 28 сентябрдаги Навой номи колхозда пахта тайёр-лаш плани 44 процент адо этилди. «Москва» колхоз аъзолари эса давлат қабул пунктларига планининг атиги 33 процентини миқдоридан хом ашё жўнатишди. Навой номи колхозда бир кунлик ўсиш 6 процентдан ҳам кў-проқни ташкил этган бўлса, қўшни хўжаликда 4 процент-дан сав эибероқ пахта тайёр-ланмапти. Ҳўш, бу тафовутлар-нинг сабаби нимада?

Ҳозир Навой номи кол-хоз даладарига 20 та «эангори кема» ҳаммаси бетўх-та ишляпти. Уларнинг кун-лик иш унуми ўртача 6-6,5 тоннани ташкил этмоқда.

Илгор механик-ҳайдовчилардан А. Юнусов, Х. Қўлдошев, Р. Миромонов, М. Мавлонов-лар 8-10 тоннадан ва ундан ҳам ошириб пахта теришга эришяптилар.

Колхоз правлениси ва пар-тия ташкилоти меҳнатқаш-довчиларининг юксак унум билан ишлашлари учун барча шероитларни яратиб бормоқ-далар. Уларга кунига икки маҳал иссиқ овқат ташкил этилади. Тайёрланган таомлар бевосита механик-ҳайдовчи-лар ишляётган даладарга бо-ши-га келтирилади. Терим агре-гатларидаги механик-ҳайдов-чиларга ёрдамчилар ҳам бир-қилишган. У асосий механик-затдор дам олаётган пайтда теримини давом эттиради. Шу сабабли агрегатларнинг бир дақиқа ҳам беқор туриб қо-лишига йўл қўйилмаётир.

Хўжаликда машиналардан фойдаланиш мушкул бўлган ки-чик-кичик пайкалар ҳам кўп. Бу ерлардаги пахтани те-риш учун 240 колхозчи жалб этилган. Теримчиларнинг кун-лик иш унуми 70-75 кило-граммин ташкил этмоқда. Колхозда учта болалар бо-часи ишлаб турганлиги бо-либ аёллари ҳам пахта те-ришга жалб этиш имконини беради. Теримчилар ўртасида кўп миқдордаги хўжалик за-ракати кенг қўлчан айган. Улардан Б. Тожибоева, Б. Турғубоева, У. Мухаммад-каримова, У. Мирсалимова-лар 180-200 килограммга ет-казиб «оқ олтин» термоқ-далар.

«Москва» колхозида ҳам пахта терим машиналарининг ҳаммаси далага чиқарилган. Аммо уларнинг кунлик иш унуми ҳозирги талаб даража-

сида эмас. Жумладан, 27 сен-тябрда ҳар бир агрегат би-лан 4,5 тоннадан пахта териб олинди.

Биз хўжалиқнинг А. Мир-вахобов бошчи пахта дала-рида бўлидик. Шу кун ме-ханик-ҳайдовчи Г. Умаров ва агрегат бункеридан 9 тон-на пахта тўқини маълум бўлди. Унинг ҳамкасиби А. Ғаниев терган пахта эса 6 тоннани ташкил этди. Чунки унинг машинаси шпидлерларга йў-за баргари тез-тез тикилиб қолди, теримга ҳалқат бери-ди.

Бунинг сабаби маълум: де-фолляция сифатида ўтказил-ган Умаров, хўжаликда де-фолляция қилди. Дефолция-борилди. Шу тўғрисида халқ кўпига даладарга терим агре-гатларини олиб кириш им-конини бўлмапти. Жумладан, 27 сентябрь кунги 4-бригада коллективи давлатга умуман пахта топширмади, 2 ва 8-бригадада эса планининг атиги 0,6-1,8 процентини миқ-доридан пахта тайёрланди. Чунки бу бригададаги халқ машина теримига киришил-маган эди.

Колхоз правлениси ва пар-тия ташкилоти ишлаб чиқ-қан тадбирларга кўра хўжа-ликда пахта тайёрлаш плани 1 октябрда бажарилиши белгиланган эди. Ҳозирнинг ўзидеёқ бу режа амалга ош-маслиги аён бўлиб қолди. Умуман, маъсум тадбирлар-да белгиланган ишлар тўла ҳажмда бажарилмапти. Ҳусу-сан, пахта теримига камда 300-320 та колхозчи жалб этилиши қўзда тутилган эди. Улар учун кунлик норма 80 килограмм қилиб белгилан-ган. 28 сентябрда эса хўжа-ликда 280 нафар колхозчи теримчи қилди. Уларнинг кунлик иш унуми 60-65 ки-лограммдан қўйилмапти.

Колхоз раиси О. Худойбер-диев яқин кунларда барча бригадаларда машина терими қизгин тус олиши ва хўжа-ликда планининг 7-8 проценти миқдоридан пахта тайёр-ланиши мўлжалланганли-гини айтди. Лекин бу режа-лар ҳам маъсум бошидан белгиланган тадбирларга ўх-шав қорғозда қолди. Колхоз-чиликдаги ҳалқат кетмас-микин? Ҳозирча эса колхоз раёон партия комитети ва раёон иқроия комитети то-монидан белгиланган гра-фик даражасида пахта тайёр-ланишини таъминланмапти.

Терим сустиашликини ёқти-рмади. Етиштирилган пахта ҳосилини қисқа муддатда йиғиштириб олиш, план ва мажбуриятларни шараф бил-лан бажариш учун ҳозирги ҳар бир дақиқа қадрига эри-ш, барча имкониятларни иш-га солиб, терим суръатини яна-да ошириш зарур.

Э. ЭРНАЗАРОВ,

«Тошкент ҳақиқати» маъ-сус муҳбири.

БИЛДИРИШ

«ТОШКЕНТ ҳақиқати» ре-дакцияси ҳузуридаги илмчи муҳбирлар университетига тингловчилар қабул қили-япти. Сановат қорхоналарида, қўрилиш, транспорт ва ало-қа ташкилотларида, колхоз ва совхозларда ва бошқа муас-сасаларда ишляйдиган, олий ҳамда ўрта ўқув юрталарида ўқийдиган муҳбирликни иш-тиқмакд қилишлар универси-тетга киришлари мумкин.

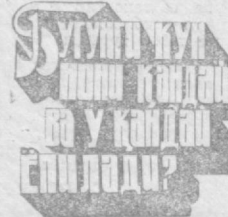
Ўқини муддати икки йил, машғулот икки ҳафтада бир марта ўтказилади. Хўжалиқлар редакцияда (14-қават, 7-хо-на) қабул қилинади. Телефо-лар: шаҳардан—325749, ички—5749.

Редатор
Н. НАСИМОВ.

(ТАСС, 28 сентябрь).



Кишилар қадим замонлардан нонга алоҳида муносабатда бўлиб, уни олтинга, кўшга, ҳайтга қийслаб келганлар. Нонни тежаб-тергаганлар, унинг шарафига маҳжиялар ўқиганлар, нон билан меҳмонларни қутганлар.



Улуғ рус олими Климент Аркадьевич Тимирязев шундай деган эди: «Биз энг ажойиб-ғаройиб фактларга ҳам эътибор бермаймиз, чунки улар низоҳатда оддий нарсалардир. Чиндан ҳам инсоният заковати ихтиро этган энг буюк ихтиролардан бири бўлган, ажойиб қилиб ёпилган бугдой нонни дастурхонда ушатганимизда бу ҳақда сира ўйлаб кўрганмизми?».

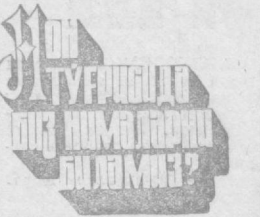


Инсон галла экинларини йиғиштириб ола бошлаган ва уларни ёстира бошлаган 10 минг йилдан зиёд муқаддам ер юзидан нон пайдо бўлган. Аввал кишилар донни ҳам ҳолина истеъмол қилишган. Кейин ун икки тош ўрасида эзиш ва сув билан аралаштиришни ўрга-

БУГУН, ҲУРМАТЛИ
ГАЗЕТХОН, ҚУЙИДА
ХУДДИ АНА ШУ «БУ-
ЮК ИХТИРО», УНИНГ
ТАРИХИ, НОННИНГ
БУГУНГИ ҚАДР-ҚИМ-
МАТИ ҲАҚИДА ФИКР-
ЛАШМОҚЧИМИЗ.



Кремлади «нон саройи» бир кунда 5 тонна нон ёнган ва у билан қарий 5 минг кишини ёнган. Совет даврида қурилган нон заводларининг ҳар бири кеча кундузда 300—500 тонна нон ишлаб чиқаради.



Мамлакатимизда 600 нондан нон маҳсулотлари чиқади.

Судидан ёки сули — бугдой аралашма унidan ёпилган нонлар — кенг тарқалган. Майини тортилган ундан тайёрланган нон ўзининг яхши таъми, мағзи, чўзилувчанлиги, ёнимли хиди билан ажралиб туради. Ноннинг Бородин, Минск навлари жуда чиройли, пўс-силлоқ бўлади ва узок вақт қотмай сакланади.

Бугдой унidan қолипчи ва қолипсиз нонлар ёпила-

ди. Яхши навли нонлар рецептурасига сўт маҳсулотлари, шаккар, маргарин кирди.

Майда донда нон маҳсулотлари — рожики, роғалик, булочкалар жуда кенг расм бўлган.

Турли касалликларга муб-тало кишилар учун махсус навли нонлар ишлаб чиқари-

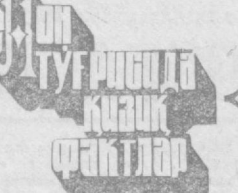
лади. Ана шу нон ва нон маҳсулотларининг рецепту-раси ҳар хил бўлиб, уларга туз солинимаган, хлориддан холи нонлар, кислоталилик даражаси пасайтирилган бу-лочна, қок нон ва молдалар турли миқдорда қўшиб тай-ёрланган нон маҳсулотлари кирди.

«Нон» сўзи нелиб чиқиш жиҳатидан қадимги Греция новвойлари нон билан бо-ланган, улар нонни тайёр-лашда махсус шакли ишти-роаклардан фойдаланишган. Илгир эса «клибос» деб аталган.

Франция қироли Генрих IV ўз титулига яна бир ном — «нон» «нон қироли» но-мини ҳам қўшган эди. Бу билан фуқорони ким нон билан таъминлаганига иш-ора қилган эди. Демак, қи-рол энг улуғ хушроқ хи-соблаган.

Гомеининг гувоҳлик бе-ришича, қадимги Греция ости-якларини нонни мулақо-мустақил таом қиссалашган ва ун билан таомлардан алоҳида тановул қилишган.

Қадим замонда нонга қў-шга халқларда қўш ва ол-тин сифатида қаралиб, уя-го-на рамзий белги — ўртадаги доира нуқта шаклида ифо-даланган.



Қадимги Римда бир неча катта новвойхона ташкил этилган, авлод-аждоди нон ёпиш билан шуғулланган новвойга 2 минг йил муқад-дам ёлғорлик ёнатилган. Ёлғорлик ҳозирги кунимиз-да сакланиб қолган.

Энг йирини новвойхона Из-майловда бўлиб, у пошшо саройи ихтиёрида бўлган ва «нон саройи» деб номланган. У палаталарга бўлинган бў-либ, уларнинг ҳар бирда маълум хил нон тайёрлан-ган.

Ўрта аср бошларида қў-шга Европа мамлакатлари-да ноннинг янгилик даража-си ва социал аҳвол ўтраси-да уни тановул қилиш жи-ҳатидан жуда катта фарк бўлган. Қишлоқ оиласи фақат-гина ёпилган нонни тановул қилган. Кёна ёпилган нон олий табаккага, икки кун ол-дин ёпилган нон майда до-ри-яларга, уч кун олдин ёпилган нон эса монах ва мактаб ўқувчиларига белги-лаб қўйилган.

Қадимги Греция ва қадимги Мисрда ноннинг ши-фобахш ролига алоҳида аҳамият беришган. У ошқо-зон касалига малҳам бўлади деб ҳисоблаганлар. Бир кат-тов қадимги табииёт нон-нинг фақат бир ўрвонининг ўзи ҳам ошқозон оғригини қолдиради, деб ишонтирган-лар.

Оттоман империясида нов-войнинг алдоқчилиги каттик жазоланган. Уни арпога боғлаб, ўғирлик моли билан бирга қўчада сазойи қилган-лар.

Қадимги Хиндистонда эра-мизнинг дастлабки асрла-рида жиниётчиларга маъ-лум вақтгача нон ёйишни таъқиқлаш билан уларни жа-золаташган. Нон бермаслик му-ддатли жиниётнинг оғир-еиниллигига қараб белгилан-ган.



Москва князлиги шаҳар-ларида нон савдосига баҳо-лар ва сотилаётган нон ма-ҳсулотларининг сифати учун ҳукумат назорати ўрнатил-ган эди.

Мабодо нонни назорат қилувчилар нон ва калачлар белгиланган оғирликка му-вофиқ бўлмаса, ёки тасдиқ-ланган нархдан юқори ба-ҳода сотилаётганлигини аниқ-

ласалаб, у холда чоризм фармойишига мувофиқ ай-бдорларга жарима солинган. Айбдордан турли суммада-ги пул жаримаси ундирил-ган. Халдан анёз жиниёт қилган айбдор тан жазоси билан жазоланган. Назорат-чилар «...ноннинг сифатини ҳамма жиҳатдан беками-қўст текширишлари керак эди».



Ўн биринчи асрдаёқ Рос-сияда сули ундан ошириб «нордон нон» ёпила бош-лаган. Уни тайёрлаш катта санъат бўлган. Уни тайёрлаш махсус ачитки (кваслар)га асосланган. Нонларини тай-ёрлаш гоят махфий сакла-ниб, авлоддан-авлодга ўтиб келган. Бундан ташқари, бугдой ундан монастир нов-войхоналарида нон ёпишган. XVI асрга келиб новвойлар, мончила, калачниклар, пи-рожикичлар, припикчилар, блинчиклар ва ситникчи-ларга бўлинишган.

Москвада катта-катта нов-войхоналар ишлаган. Уларни нон ҳовиллари деб ата-ган. Бу ерда турли пелла-да катта-катта бугдой нон-лари, калачлар, сули бу-ханалари ёпилган. пирог-лар ва ватрушклар тайёр-лайдиган алоҳида пеллар бўлган.

Қўшга новвойлар мо-настирларда ишлаганлар. Уларнинг ҳар бири кунига 900 кишига нон тайёрлар эди.



Мамлакатимизнинг ҳар бир республикасида нон ёпишнинг турли хил анъанавий усуллари бор

НОН ҚАДРИ

Ҳамиша нонга ҳурматсизлик инсон учун катта ҳақорат сифатида қаралган. Ноннинг увоғи ҳам нон дейишди. Опагга ёшилдан кишини ҳар бир бурда нонни авайлаш ва қадрлашга ўргатиб келинади.

МУҲТАРАМА УЙ БЕКАЛАРИ!

Оилангиз ахтиёрига яраша миқдорда нон сотиб олишга ҳаракат қилинг. Ортиқча олиб, исроф қилманг. Сува қочган нон, яъни нонга нисбатан, фойдалидир.

Врачлар нонни истеъмол қилишдан олдин сувини қоч-ришни маслаҳат беришади.

Қотган нонни асло ташлаб юборманг. У моҳир қўллар-да қайтадан ажойиб таом бўлади. Бу таомларнинг қў-чилигини осон йўл билан тайёрлаш мумкин.

Қотган нондан масалан, оддий нон талқони ёки қовур-ма тайёрлашнинг мумкин. Бурдаланган бугдой нон сарегда икки томонни қизаргунча қовурилади. Уни на-ҳорда чой ёки кофе билан истеъмол қилиш мумкин.

Агар сиз шўр талқон қилмоқчи бўлсангиз, нонни қу-бикчалар шаклида кесинг ва қовуриш олдидан уларни намаккобга ёки сутга ботириб олинг. Турли маҳсулот-лардан фойдаланиб, мураккаб талқон тайёрлаш мумкин. Шулардан энг оддийси, олмали талқондир. Бугдой нон бурдаларини ёққа ботириг, артилан олма солиг, агар унинг устига бир қатлам ёнғоқ сепилса, янада яхши бў-лади.

Республикамиз новвойла-рининг маҳсулотлари ўзига хос жиҳатлар билан фарк қилади. Нон тайёрлашнинг катта санъати, анъаналари қадим замонлардан буён да-вом этиб келяпти.

Нон тайёрлаш рецепту-раси жуда оддий. Ун, хамир-турийш ва сув бўлса, бас. Баъзан сув ўрнига сўт қў-шилади. Бундай оби-нон-



Қотган нонга хилма-хил бошқа маҳсулотлар қўшиб ҳам антиқа таомлар тайёрлаш мумкин. Шулардан бири иш-таха оча таом селъи (ерсаван)дир. Уни тайёрлаш учун қотган нон сувда ёки сутда бўктирилиб, туғит қиммала-тидан ўтказилади ва ҳам қаймоқ қўпилади. Сўнг ко-риштирилиб, элақдан ўтказилади. Унинг устига янги по-мидор, петрушка ва пишлоқ қўпилади.

Сули ва бугдой нонлари қадимдан суюқ таомлар билан истеъмол қилинган.

Қимматли тухумли шўрва. Бунинг учун юз грамм нон майда қилиб кесилди, духовкада қовурилади. Яна юз грамм нон ёгда қовурилади. Қозончада қовурилган нон, кучоқ талқон, майдаланган тухум, майда тўғралган укроп ва петрушка қўни солиб, шўрваси билан дастурхонга тор-тилади.

Сиз кўп вақт сарфламай, сузма ва сабон қўшиб нондан таом тайёрлашнинг мумкин. Бурдаланган бугдой нонни сутга бўктирилади. Қайнатилган сабон бирик-йирик қи-либ тўғралади. Нон, сабон, сузма, тухум ва шаккар ара-лаштирилади, сузма у ёр суртилган товага солинади ва 40 минут мобайнида духовкада пиширилади.

Қадимий халқ ичишлиги рускваси ҳам нондан тайёр-ланади. У чанқоқни яхши қондиради ва чарчоқни қолди-риш ҳусусиятига эга. Квасни тайёрлаш рецепти кўп. Шу-лардан бири — лимонли (полянча) квасни тайёрлаш билан танишинг. Қотирилган сули нони қайноқ сувга солинади ва бир неча соат мобайнида лимланади. Сўнг у тинди-рилгач, хамиртуруш ва лимон суви (лимон кислотаси) солинади. Бир кеча қундуздан кейин у шишалаarga қу-йлиб, оғзи маҳкамланади ва уч кун муздай жойда сақ-ланади.

ҲУРМАТЛИ УЙ СОҲИБАЛАРИ!

Қотган нондан таомлар тайёрлаш билан дастурхонимиз ванг-баранг бўлишини таъминлабгина қолмай, балки ин-сон меҳнатининг энг муҳим маҳсулоти — нонга алоҳида эътибор берганлигини ҳам ёдингизда тутинг.



«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.